Förord till
Rollfördelning och ansvar i grenen Engelsk Sporting

av Bertil Ekberg

Detta förord innehåller en kort inledning, avsiktsförklaring och bakgrund till ovanstående dokument.

En kort inledning…

Mälarcupen har sedan lång tid tillbaka i sina stadgar inskrivet att de ska arrangera en årlig cup med en serie tävlingar av typen **Engelsk Sporting** (ESP), och att dessa tävlingar ska följa **Svenska Skyttesportförbundet**s (SvSF) regelverk för denna gren.

Under sommaren 2025 fick jag uppdraget av Mälarcupens styrelse att ta fram ett dokument, med målet med är att klargöra roller och ansvar för ESP-tävlingar.

Avsikten med arbetet var att hjälpa de arrangerande klubbarna, nya som gamla, att kunna genomföra cupens tävlingar med högsta kvalitet och säkerhet för alla inblandade, genom att följa SvSFs regler för grenen Engelsk Sporting fullt ut.
All svensk tävlingsverksamhet inom skytte måste ju dessutom följa **Säkerhetsbestämmelser för civilt skytte** (SäkB), vilket också SvSF naturligtvis hänvisar till.

När jag startade detta arbete så såg jag inte mig själv som kunnig eller ens särskilt bevandrad i förhållandet mellan SäkB och SvSFs dokument för Engelsk Sporting, och de beskrivna roller eller det ansvar som finns angivet där. Det jag dock funnit under resans gång är, att jag inte alls var ensam om det.

Då jag fick en förfrågan i området av Mälarcupens styrelse så påtog jag mig snarast rollen som en skribent för att försöka strukturera denna befintliga information. Min ambition var att försöka sammanställa detta så att det kunde vidarebefordras till de involverade i Mälarcupens tävlingsverksamhet, på ett överskådligt och begripligt sätt.

Det visade sig vara en betydligt större uppgift än vad jag i förstone trodde. Dokumentet som du nu håller i din hand, har ”stötts och blötts” ordentligt innan det har tagit den form som det nu har. Detta, eftersom det inte har varit helt självklart hur det skulle utformas. Då ämnet visade sig vara ganska komplicerat, så har många ”förbättringsvarv med ingående diskussioner” behövts för att komma fram till något som är dugligt för vardagligt bruk, och som kan presenteras för en större läsekrets.

Processen har bestått i att jag milt har fått ”provocera fram reaktioner”, utifrån skriftliga underlag vilka jag baserat på SäkBs och SvSFs texter. Då har konstruktiva diskussioner med olika intressenter, kunnat uppstå.

Innan jag kunde ta fram dessa underlag fick jag dock lägga ner en hel del arbete. Det krävdes nämligen en ganska avsevärd insats för att strukturera upp den befintliga informationen. Först när detta var gjort gick det att formulera begripliga texter, som kunde fungera som fundament till diskussionerna.

Därefter har jag dokumenterat framkomna slutsatser, vilket har resulterat i den skrift som benämns ”Rollfördelning och ansvar i grenen Engelsk Sporting”.

Avsiktsförklaring och bakgrund till dokumentet

Arbetet med detta dokument började med att Mälarcupens styrelse bad mig att ta fram en beskrivning av processen att godkänna en tävlingsbana utifrån SvSFs regler, dvs säga det som i dagligt tal kallas ”juryns besiktning/genomgång av banan innan tävlingsstart” eller ibland enklare ”jury-promenaden”.

Orsaken till detta var att ett antal händelser hade inträffat vid eller efter ”besiktningar” inför tävlingar, i närtid.

1. Ett antal gånger hade skjutplatser till ”andra varvet” på tävlingen ändrats utan att juryn informerats, mer eller mindre av misstag
2. Bristande respekt för juryns synpunkter hade funnits vid enstaka tillfällen. Skjutplatser flyttades egenmäktigt, utan att juryn ombads att besiktiga den nya skjutplatsen.
3. De utvalda jurymedlemmarna hade vid något tillfälle inte haft pondus, auktoritet eller erfarenhet nog att påtala brister på skjutstationerna.
4. Banan hade vid några tillfällen besiktigats kvällen innan, och då kunde inte solens bländande inverkan bedömas för den kommande dagen. Även andra väderförhållande, som vindstyrka och riktningar var starkt förändrade till tävlingsdagen. Detta medförde att duvorna kunde ”blåsa i väg”, och att de då blev mer eller mindre oskjutbara för vissa skyttar.

Allt detta resulterade i en diskussion om hur Tävlingsjuryns besiktningsarbete skulle bedrivas i Mälarcupen.

När jag ombads att titta på dessa frågor, så såg jag att ett antal roller med säkerhetsansvar (i SäkB) och regelansvar (i SvSFs ESP-reglemente) var otydligt tillämpade i praktiken inom ”svensk” Engelsk Sporting. Jag konstaterade då att det inte räckte med att bara beskriva enbart juryns uppgifter och ansvar. Även flera av de omgivande ansvarsområdenas uppgifter på en tävling behövdes definieras, på ett klart och tydligt sätt för alla inblandade.

Ser man till historiken och varför ansvarsområdena har blivit så otydligt implementerade så kan det bero på att en del av de personer som har varit med om att bygga upp sportingen i Sverige har haft sina rötter i så kallade lerduvestigar. Där har ju regelverken under lång tid varit ganska diffusa, och ibland olika från klubb till klubb. I arenagrenar som skeet och trap har det funnits en mycket starkare koppling till ISSFs regelverk, och som under överskådlig tid varit mycket mer distinkt.

Dessutom avviker svensk ESP från internationell ESP, genom att det i stort sett inte finns professionella domare eller banläggare att tillgå.

Denna resursbrist har resulterat i att alla Mälarcupstävlingar genomförs som Tryck & Döm-tävlingar, där lagen själva dömer. Regelkunskaperna på dessa tävlingar har då inte alltid nått upp till samma nivå som de internationella sportingtävlingarna eller ISSFs tävlingar.

Jag har i Mälarcupens regi försökt öka regelkunskaperna bland skyttarna, bl a med quiz-frågor. Jag har också tagit fram förenklade regelsammanfattningar för ESP.

När det gäller själva banläggningen så har denna historiskt gjorts av entusiaster med stort intresse för sporten. Banläggningen på svenska ESP-tävlingar har de flesta gånger varit bra och haft hög kvalitet, men visst har det funnits undantag.

Det är skälet till att man i Mälarcupen sedan en tid tillbaka har infört i stadgarna att juryn ska besiktiga banan och komma med ändringsförslag, inte bara ur ett säkerhetsperspektiv utan också ur ett banläggarperspektiv. Även här har jag försökt att öka på de kunskaperna med ett antal dokument i ämnet, avsedda för de som vill förkovra sig inom Mälarcupens banläggning.

När jag sammantaget har betraktat och försökt ”mappa” rollerna i SäkB och i ESP-regelboken och sedan jämfört med hur det ser ut i verkligheten på sportingtävlingarna, så ser jag att flera begrepp inte har använts i praktiken. Inte ens på stora svenska ESP-tävlingar eller på SM.

Ofta används i stället begrepp på tävlingarna, som inte står att finna i någon av dessa böcker. Några exempel på det är ”huvudbanläggare”, ”banläggaransvariga på stationerna”, ”stationschefer”, ”juryns banbesiktning på morgonen” mm. I viss mån kanske man menar samma saker som i SäkB och ESP-reglementet, men att man bara använder andra namn.

Otydligheten och tolkningsmöjligheterna ges dock ett onödigt stort utrymme, kan jag tycka. Likaså används rollerna som beskrivs i dessa böcker ibland på ett felaktigt eller otydligt sätt på tävlingarna, eller så används de inte alls.

Några exempel från SäkB:

- Tävlingsledaren har ett mycket skarpt och tydligt ansvar enligt SäkB, men i många fall har det inte officiellt angivits en Tävlingsledare, utan bara en Kontaktperson. Denne kontaktperson har kanske suttit i sekretariatet och genomfört administrativa uppgifter, men har inte alltid vetat så mycket om banans upplägg eller säkerhet. Även den person som delat ut ”protokollpärmarna till skjutlagen” kan ha uppfattats vara tävlingsledare, trots att denne inte har varit ansvarig för tävlingens banläggning eller säkerhet.
- Begreppet Skjutledare har överhuvudtaget inte alls används på Mälarcupstävlingarna (eller andra ESP-tävlingar), vilket enligt SäkB är en mycket viktig uppgift med stort ansvar.

Några exempel från ESP-reglementet:

- Begreppet Huvuddomare har inte använts på några svenska ESP-tävlingar, mig veterligen
- Begreppet Bandomare har heller inte använts.

Man kan säga att en del av dessa domaruppgifter hanteras av skjutlaget på Tryck & Döm-tävlingarna (efter mina påtryckningar tog SvSFs Lerduvesektion ett beslut om det, vilket sedan publicerades som ett tillägg i tävlings-PM för ESP). Eftersom Tryck & Döm bara omfattar domsluten TRÄFF/BOM/NY DUVA samt gevärs/ammunitionsfel på skjutstationerna, så finns det fortfarande ett visst glapp mot ovanstående roller. Även juryns arbetsuppgifter och ansvar avviker en del mot vad regelboken säger och vad som har gjorts i verkligheten.

Det som är positivt med allt detta, är att det finns en förbättringspotential som nog inte är särskilt svår att adressera. Med en tydlig strukturering av rollerna och ett tydliggörande av uppgifterna och det medföljande ansvaret, så kan nog svensk ESP snabbt förbättras och rollerna bli mycket tydligare för envar.

Jag bedömer att viljan och intresset finns där, både hos arrangörerna och många av skyttarna!